ECIO

leren zonder belemmering

Studeren met een functiebeperking 2019: analyse NSE in het wo

Colofon

Titel
Studeren met een functiebeperking 2019: analyse NSE in het wo

Auteur
Naomi Smulders, Karien Coppens

Uitgave
april 2020

ECIO
leren zonder belemmering

ECIO, Expertisecentrum inclusief onderwijs, informeert, adviseert en ondersteunt universiteiten, hogescholen en het mbo bij vraagstukken rondom inclusief onderwijs, toegankelijkheid en studentenwelzijn. De vraagstukken zijn gericht op studeren met een functiebeperking, studenten met een ondersteuningsvraag en topics zoals prestatiedruk, jong ouderschap, gendertransitie, bijzondere familieomstandigheden bijvoorbeeld mantelzorg, financiële zorgen en het sociale klimaat die het welzijn van studenten kunnen beïnvloeden. ECIO streeft naar onderwijs voor iedereen, zonder belemmering en doorstroming naar een passende baan op de arbeidsmarkt. ECIO is onderdeel van CINOP.

Blijf op de hoogte van de activiteiten van ECIO:

Hoewel de grootst mogelijke zorg is besteed aan de inhoud van deze 'Nationale Studenten Enquête 2019: Analyse studeren met een functiebeperking', kunnen er geen rechten aan worden ontleend.

CERTIFIED LR ISO 9001

ECIO
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800783
www.ecio.nl | algemeen@ecio.nl

© ECIO 2020
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Inleiding **1**

1 Respondenten met een functiebeperking **1**

1.1 Inleiding 1

1.2 Respondenten met functiebeperking naar universiteit en sector 1

2 Tevredenheid respondenten met een functiebeperking **4**

2.1 Inleiding 4

2.2 Tevredenheid met de opleiding 5

2.3 Tevredenheid bachelor- en masterstudenten studeren met een beperking 7

2.4 Trendanalyses 2017 -2019 studeren met een beperking 7

2.5 Tevredenheid per instelling 9

Bijlage 1 ..... **11**

Bijlage 2 ..... **12**

Inleiding

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een studenttevredenheidsonderzoek dat jaarlijks wordt gehouden onder studenten in het hoger onderwijs. Daarmee geven gemiddeld zo'n 270.000 studenten hun oordeel over hun opleiding en instelling. Binnen deze enquête bestaat al zestien jaar een aparte module met vragen over studeren met een functiebeperking.

In het voorjaar van 2019 gaven via de NSE ruim 94.000 studenten van universiteiten en particuliere onderwijsinstellingen[1] [2] aan hoe tevreden ze zijn over onder meer de inhoud van het onderwijs, de sfeer op de opleiding, de deskundigheid van de docenten, de studieroosters en de studiefaciliteiten. Ook gaven ze aan of ze een functiebeperking[3] hebben. Wanneer dit het geval was, is ook gevraagd of deze functiebeperking hen belemmert bij het studeren en in welke mate hun opleiding hen bijstaat met passende opvang, begeleiding en voorzieningen.

Deze analyse focust op de voltijds bachelor- en masterstudenten in het wo die in de NSE 2019 aangaven een functiebeperking te hebben en daarin belemmerd te worden bij het studeren. Hoe tevreden zijn zij over de faciliteiten binnen hun opleiding?

Van de wo-respondenten aan de NSE 2019 geeft zo'n 12% aan een functiebeperking te hebben. Meer dan 80% van hen vermeldt tijdens de studie in meer of mindere mate belemmerd te worden door deze functiebeperking. Studenten met een functiebeperking zijn over het algemeen het meest tevreden over de geschiktheid van de gebouwen en het minst over de voorlichting die wordt gegeven. De tevredenheid over de mate waarin de functiebeperking en belemmeringen adequaat worden herkend, begeleid en gefaciliteerd, verschilt per functiebeperking, opleiding en instelling. Deze verschillen brengen we met deze analyse ook in kaart.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze analyse? Expertisecentrum inclusief onderwijs werkt graag samen met u aan innovatieve en praktische oplossingen voor toegankelijk en inclusief onderwijs. Zodat zoveel mogelijk studenten met succes kunnen studeren!

[1] De hogescholen hebben zich teruggetrokken uit de NSE 2019 (zie: https://www.verenigingenhogescholen.nl/actueel/actualiteiten/kwaliteit-studiekeuze-informatie-mag-niet-ter-discussie-staan).
[2] Het CBS heeft de betrouwbaarheid van de gegevens voor universiteiten gereviewd (zie: https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/39/review-nse-2019-universiteiten).
[3] Met *beperking* bedoelen we in dit rapport alle beperkingen, aandoeningen en ziektes die studenten (kunnen) belemmeren bij hun studie.

1 Respondenten met een functiebeperking

1.1 Inleiding

In 2019 hebben 91.184 wo-studenten de Nationale Studenten Enquête (NSE) ingevuld. 10.563[4] (11,6%) van hen hebben aangegeven minimaal één van de 30 gevraagde functiebeperkingen te hebben. Van deze 10.563 studenten geven er 8.846 (83,9%) aan dat zij bij minimaal één van deze functiebeperkingen minimaal 'een beetje' belemmering ervaren.

1.2 Respondenten met functiebeperking naar universiteit en sector

De respondenten met een functiebeperking komen van 16 universiteiten (zie figuur 1.1). De Technische Universiteit Delft en Wageningen Universiteit hebben in 2019 wel deelgenomen aan de NSE, maar zij kozen ervoor om hun studenten volledig anoniem deel te laten nemen. Van deze studenten is daarom geen respons beschikbaar met betrekking tot functiebeperkingen. In de figuur is het aantal respondenten te zien dat aangeeft een functiebeperking te hebben. Naast de figuur is ook aangegeven welk percentage dit aantal respondenten is van het totaal aantal ingeschreven studenten bij de betreffende instelling.[5]

Figuur 1.1: Aantal NSE-respondenten met een functiebeperking per wo-instelling (en % ten opzichte van gehele studentenaantal).

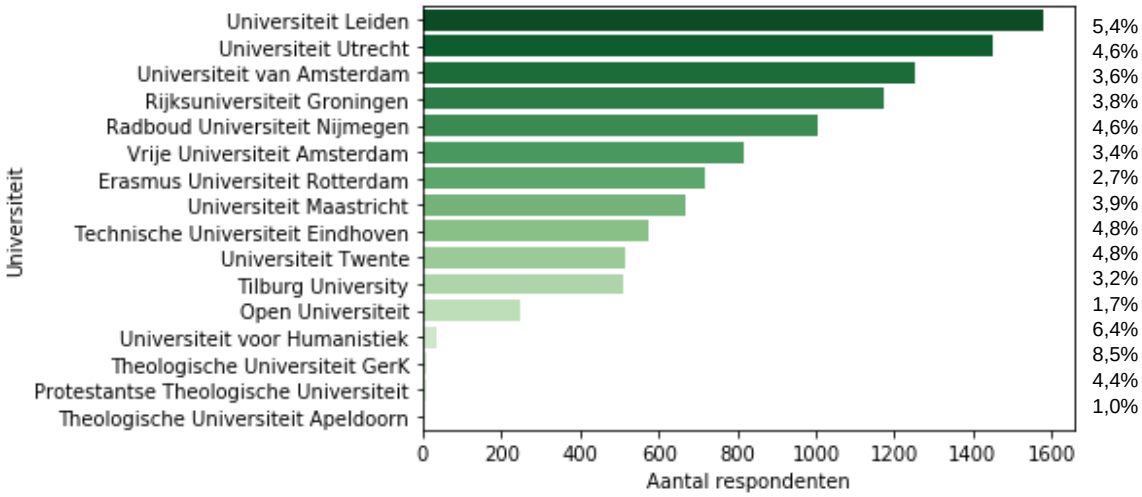

De respondenten kunnen worden onderverdeeld in tien sectoren. In Figuur 1.2 is het aantal respondenten te zien dat aangeeft een functiebeperking te hebben per sector. Naast de figuur is aangegeven om welk percentage het gaat van het totaal aantal ingeschreven studenten in de sector.[6] Met het ontbreken van gegevens van studenten met een functiebeperking van Wageningen Universiteit en de Technische Universiteit Delft

[4] 136 studenten hebben wel aangegeven een functiebeperking te hebben, maar geen belemmering aangegeven. Deze studenten zijn weggelaten uit de analyses.
[5] Bron: https://www.vsnu.nl/feiten-en-cijfers-onderwijs.html (peildatum 1 oktober 2018) en jaarverslagen Open Universiteit, Universiteit voor Humanistiek en Theologische Universiteiten.
[6] Zie noot 4 voor bronnen.

zijn studenten met een functiebeperking minder vertegenwoordigd in de sectoren Techniek en Landbouw & Natuurlijke Omgeving dan in de gehele studentenpopulatie.

Figuur 1.2: Aantal NSE-respondenten met een functiebeperking per (en % ten opzichte van het gehele studentenaantal).

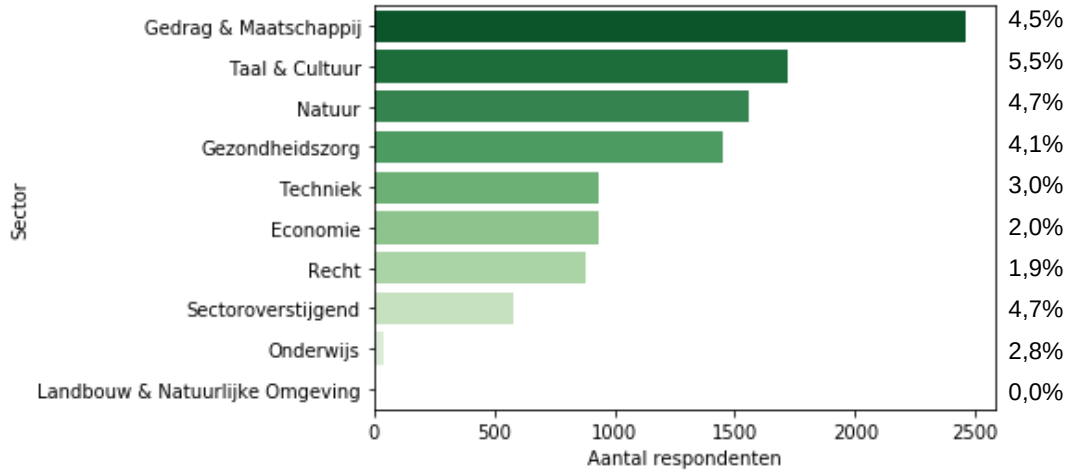

Voor alle 30 gevraagde functiebeperkingen konden de respondenten aangeven in hoeverre deze hen belemmert tijdens het studeren. In figuur 1.3 is te zien welke mate van belemmering wordt ervaren per functiebeperking.[7]

Figuur 1.3: Mate waarin een functiebeperking respondenten belemmert

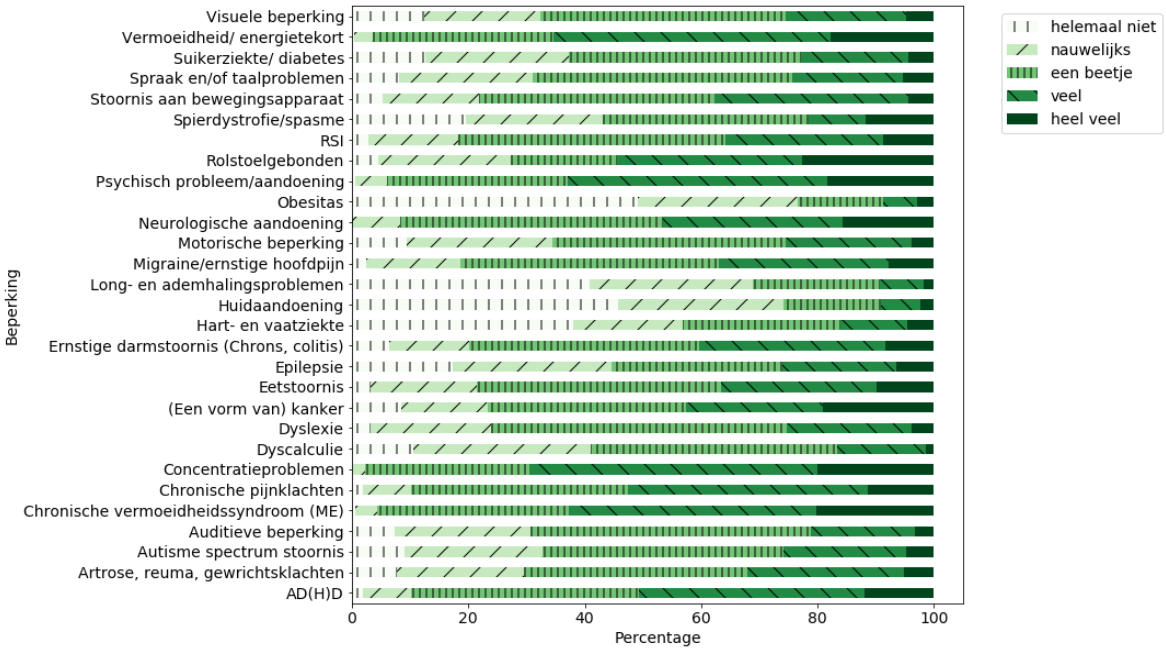

Ter simplificatie worden in deze analyse de 30 functiebeperkingen samengevoegd tot zeven categorieën (zie bijlage 1). Figuur 1.4 geeft een overzicht van het percentage respondenten met een functiebeperking binnen een categorie, uitgesplitst naar bachelor- en masterniveau. In het wo zijn psychische aandoeningen en chronische ziekten de meest

[7] Studenten kunnen meerdere functiebeperkingen hebben en van sommige functiebeperkingen geen of nauwelijks belemmeringen ondervinden.

voorkomende categorieën van functiebeperkingen, met weinig verschil tussen bachelor- en masterstudenten. Verschillen tussen bachelor- en masterstudenten zijn groter voor de overige categorieën.

Figuur 1.4: Verdeling respondenten (%) op categorie-niveau voor bachelor- en masterniveau

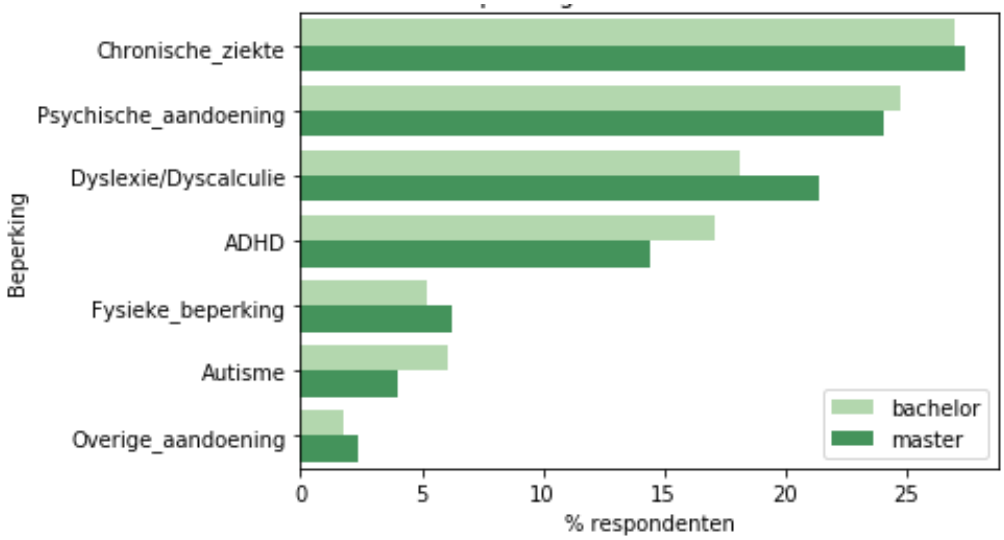

In figuur 1.5 is per categorie van functiebeperking aangegeven in welke sector de studenten hun opleiding volgen. Er zijn geen duidelijke correlaties tussen type functiebeperking en opleidingssector.

Figuur 1.5: Verdeling respondenten (%) op categorie-niveau naar sector

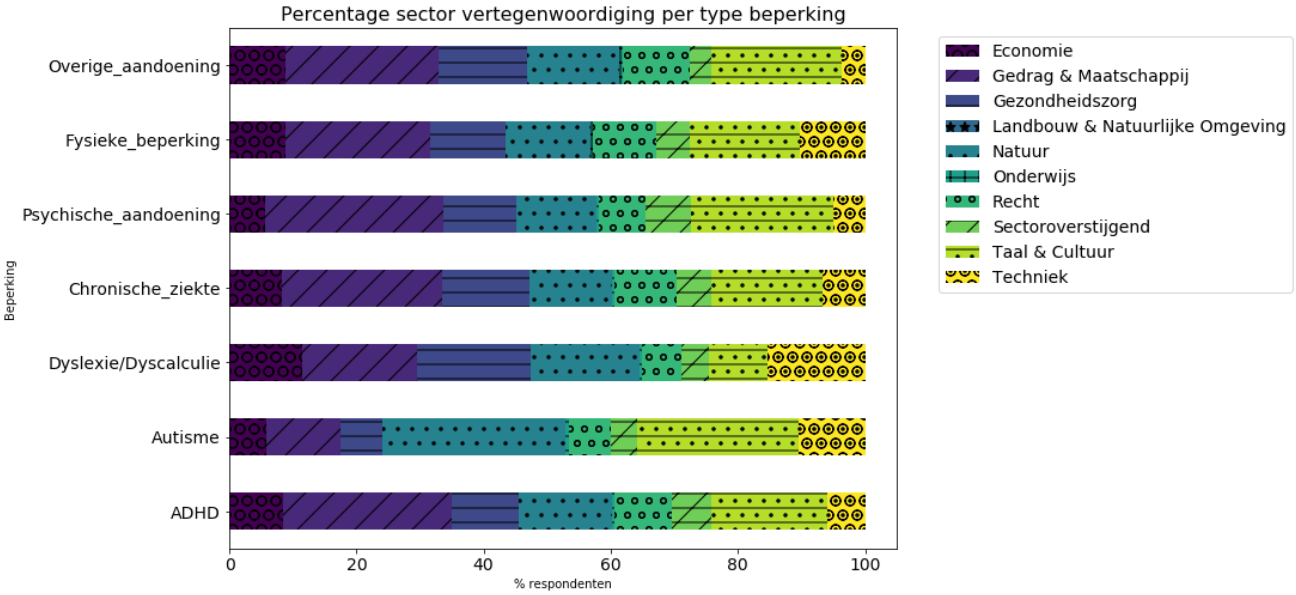

2 Tevredenheid respondenten met een functiebeperking

2.1 Inleiding

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een landelijke enquête waarin studenten hun oordeel geven over hun opleiding via tevredenheidsvragen met een Likert vijfpuntschaal.[8] Deze studentenoordelen worden gebruikt voor studiekeuzevoorlichting en kwaliteitszorg. Ook bevat de NSE een apart blok rondom studeren met een functiebeperking. Binnen dit blok kunnen studenten met een functiebeperking op tien verschillende punten aangeven in welke mate hun opleiding het studeren met een functiebeperking faciliteert.

In dit hoofdstuk vergelijken we allereerst de tevredenheidscores van respondenten met een functiebeperking rondom de opleiding ten opzichte van respondenten zonder functiebeperking. Vervolgens vergelijken we de tevredenheidsscores van bachelor- en masterstudenten met een functiebeperking van 2019, waar het gaat om het blok Functiebeperking aandoening en ziekte (vraag 34-40). Naast de tevredenheidsscores rondom studeren met een functiebeperking van dit jaar, worden er ook trendrapportages weergegeven van de jaren 2017, 2018 en 2019.[9] Hierin worden – naast de trend binnen de bachelor- of masterstudenten – ook de trends tussen de categorieën van functiebeperkingen bekeken. Aangezien de vragenlijst in 2017 is vernieuwd, worden resultaten van voor 2017 niet in deze analyse meegenomen.

Zoals gezegd, wordt tevredenheid op deze punten gescoord op een Likert vijfpuntschaal, waarbij 1 staat voor zeer ontevreden en 5 voor zeer tevreden.

[8] Voor een uitgebreide onderzoeksverantwoording van de NSE zie https://studiekeuze123nl.cdn.prismic.io/studiekeuze123nl/076bd072-1d4b-4dc4-b0fd-d8957ac95b70_Onderzoeksverantwoording+NSE+2019.pdf

[9] De Technische Universiteit Delft en Wageningen Universiteit hebben in 2019 hun studenten volledig anoniem deel laten nemen waardoor er geen respons beschikbaar is met betrekking tot functiebeperkingen. Voor de trendanalyses zijn de respondenten van de WUR en TUD van 2017 en 2018 er daarom uitgefilterd zodat er een evenredige vergelijking ontstaat.

2.2 Tevredenheid met de opleiding

Allereerst kijken we hoe de tevredenheid van studenten met een functiebeperking met de opleiding is ten opzichte van studenten zonder beperking. Daartoe staan in Figuur 2.1 allereerst de percentages studenten met beperking en studenten zonder functiebeperking die hebben deelgenomen aan de NSE 2019 ten opzichte van het aantal inschrijvingen op 1 oktober van het academisch jaar 2018-2019.

Figuur 2.1: Percentage deelname aan de NSE (naar aantal inschrijvingen op 1 oktober 2018)

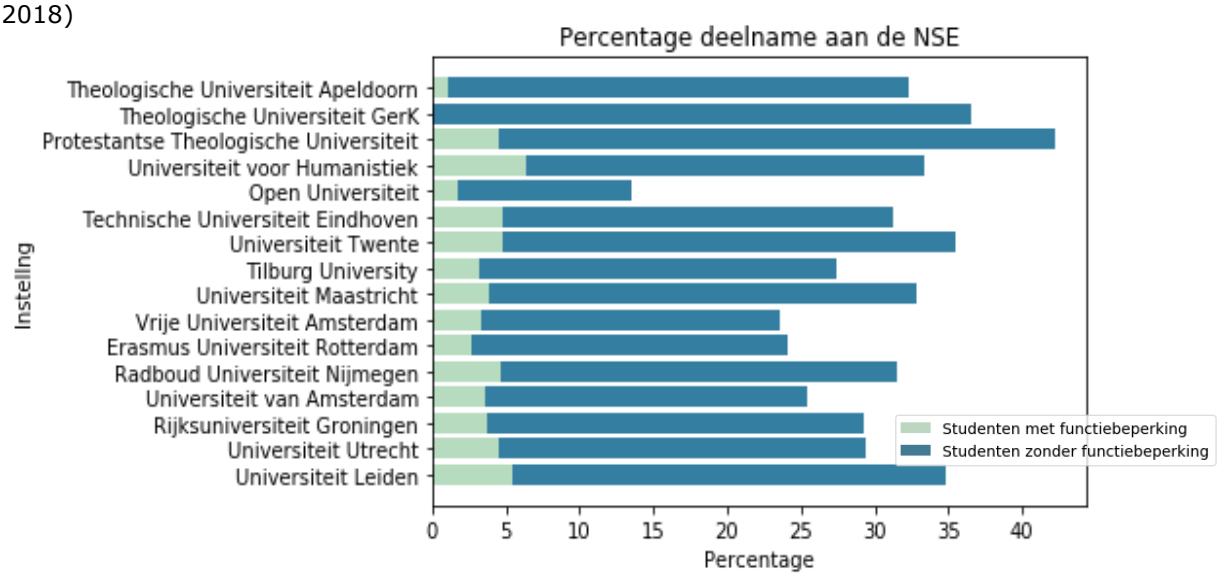

In Figuur 2.2 en Figuur 2.3 zijn de tevredenheidsscores rondom de algemene thema's te vinden voor zowel studenten met en zonder beperking van bekostigde opleidingen/ instellingen, uitgesplitst naar bachelorstudenten en masterstudenten. Voor de tevredenheidsscores van de studenten zonder functiebeperking hebben we gebruik gemaakt van het benchmarkbestand van de NSE.[10] Daarbij hebben we de scores in het NSE-benchmarkbestand gecorrigeerd voor de studenten met functiebeperking die ook in dit bestand zitten, zodat we een eerlijke vergelijking kunnen maken tussen studenten met en zonder functiebeperking.

Daarnaast hebben we voor de scores van de gehele NSE populatie de weging uitgezet, dus zowel voor de studenten met beperking als de studenten zonder beperking analyseren we de ongewogen scores (ze wijken daarom misschien iets af van wat terug is te vinden in het dashboard van Studiekeuze123). Dit omdat de berekende weegfactoren gebaseerd zijn op de complete populatie respondenten van de NSE, met een gemiddelde van 1.00. Zowel de studenten zonder functiebeperking uit het benchmarkbestand – waarin voor deze analyse de TU Delft en Wageningen University dus niet zijn meegenomen – als de studenten met een functiebeperking, vormen een subpopulatie van de gehele populatie waarop de weegfactor is gebaseerd. Bijvoorbeeld; de studenten met een functiebeperking vormen een subpopulatie waarin het gemiddelde van de berekende weegfactoren uit komt op 1.12. De weegfactor wel toepassen zou daarom een erg vertekend en zeer lastig te interpreteren beeld geven.

[10] De studenten van de TU Delft en Wageningen Universiteit hebben we verwijderd, omdat we hier geen onderscheid kunnen maken tussen studenten met en zonder functiebeperking

Te zien is dat studenten met een functiebeperking iets kritischer zijn over hun opleiding dan reguliere studenten, maar de verschillen zijn minimaal.

Figuur 2.2. Vergelijking tevredenheidsscores studenten met beperking en studenten zonder beperking bachelors

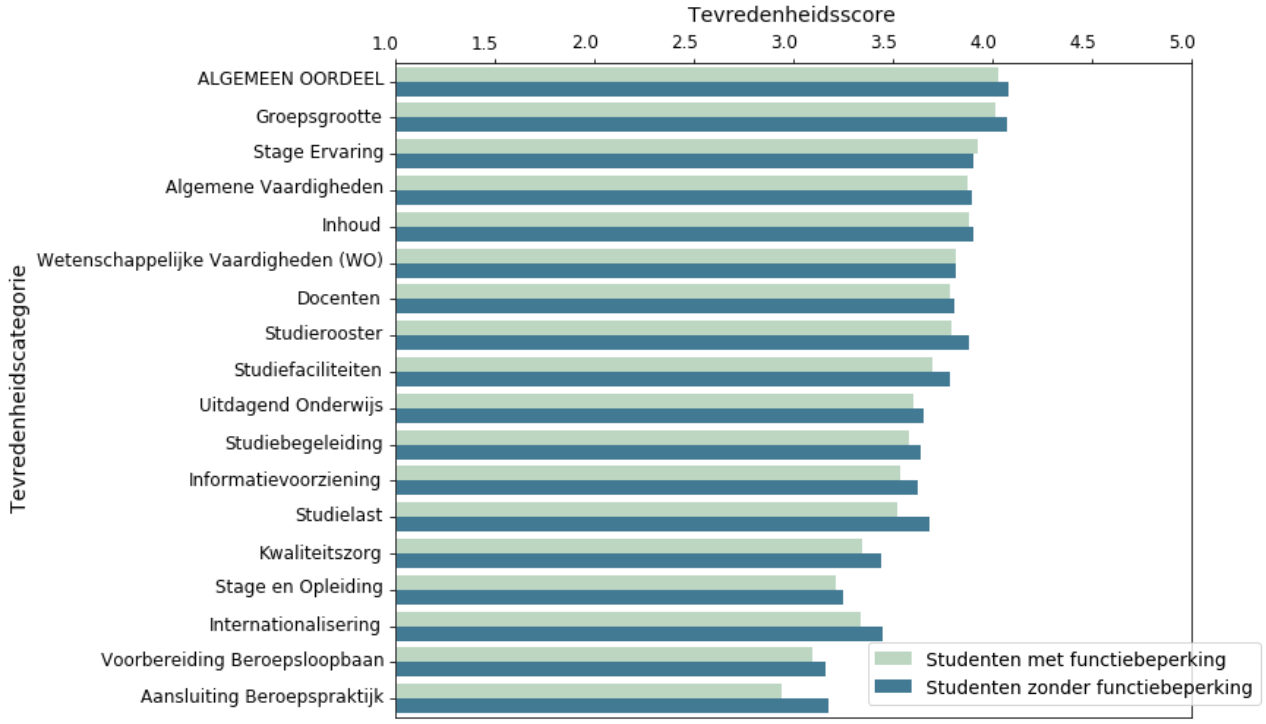

Figuur 2.3: Vergelijking tevredenheidsscores studenten met beperking en studenten zonder beperking masters

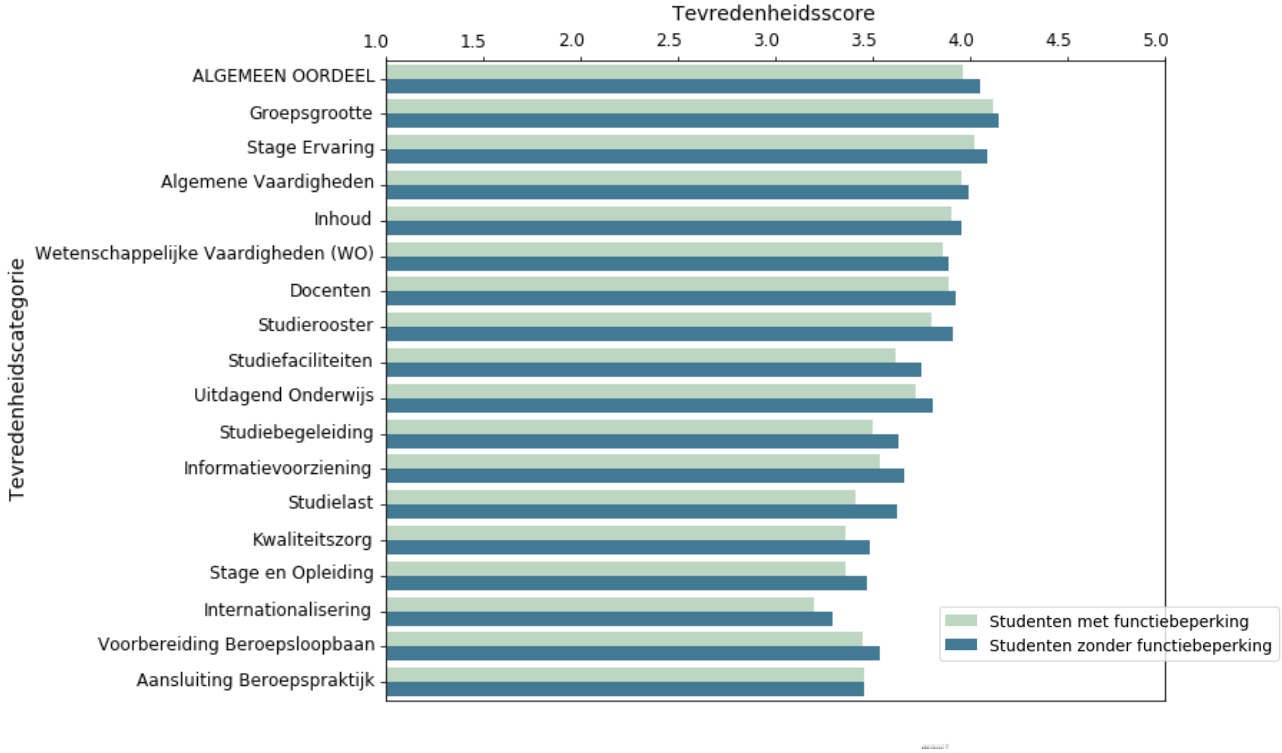

2.3 Tevredenheid bachelor- en masterstudenten studeren met een functiebeperking

Figuur 2.4 laat zien dat er weinig verschillen zijn tussen bachelor- en masterstudenten met een functiebeperking op de verschillende onderdelen, met uitzondering van het oordeel op de onderdelen 'Intake' en 'Begrip bij docenten'. Verder is duidelijk te zien dat studenten het meest tevreden zijn over de geschiktheid van de gebouwen en het minste over de voorlichting die wordt verschaft door de universiteit over studeren met een functiebeperking. In Bijlage 2 hebben we de tevredenheid per onderdeel ook nog uitgesplitst naar type functiebeperking, zodat nagegaan in welke mate het type functiebeperking het oordeel op een bepaald onderdeel beïnvloeden.

Figuur 2.4: Gemiddelde tevredenheidsscores bachelor- en masterstudenten met een functiebeperking

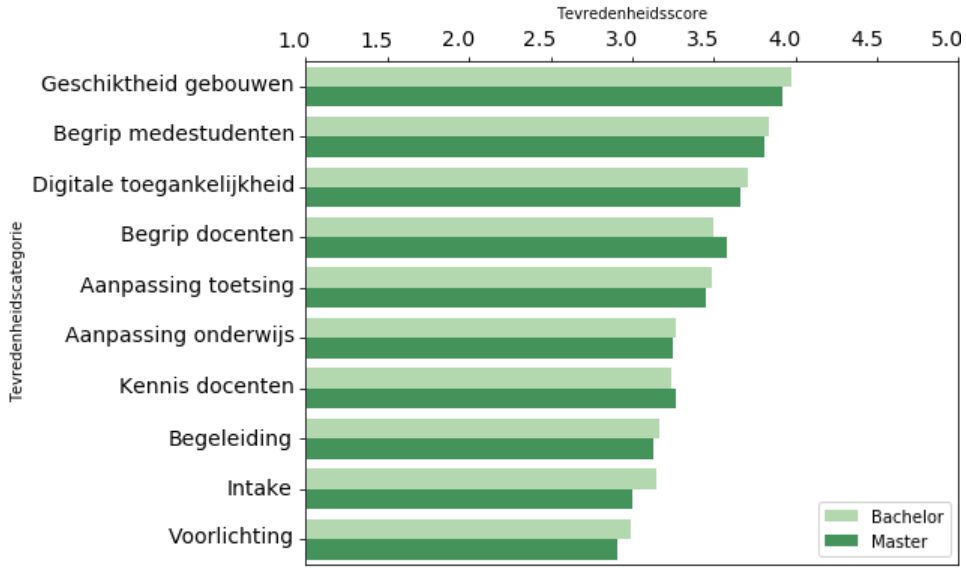

2.4 Trendanalyses 2017 -2019 studeren met een functiebeperking

Voor het onderzoeken van de trend zijn de scores van 2019 vergeleken met die van 2017 en 2018 voor de bachelor- en masterstudenten met een functiebeperking. Voor de bachelorstudenten (figuur 2.5) is op vier onderdelen een lichte positieve trend te zien. Op de overige onderdelen is er in de afgelopen drie jaar variërend gescoord. Binnen het onderdeel 'Aanpassing onderwijs' is de tevredenheid onder bachelorstudenten dit jaar gedaald ten opzichte van 2017 en 2018.

Figuur 2.5: Gemiddelde tevredenheidsscores bachelorstudenten met een functiebeperking voor 2017, 2018 en 2019 .

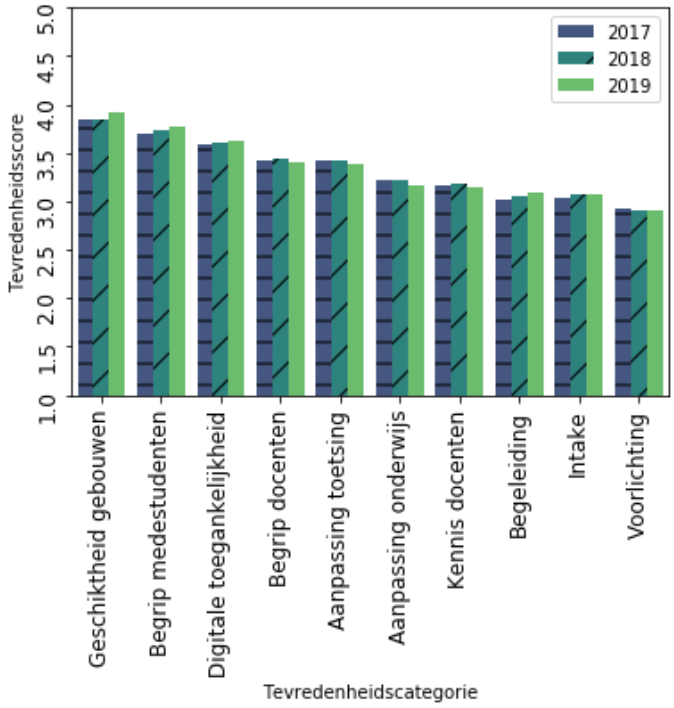

Voor de masterstudenten met een functiebeperking is er een gevarieerder beeld te zien (figuur 2.6). Hier zien we een sterk opwaartse trend voor de tevredenheid over de begeleiding, maar ook een neerwaartse trend voor de tevredenheid van de digitale toegankelijkheid. Op de andere onderdelen zijn de verschillen minimaal.

Figuur 2.6: Gemiddelde tevredenheidsscore masterstudenten met een functiebeperking voor 2017, 2018 en 2019 .

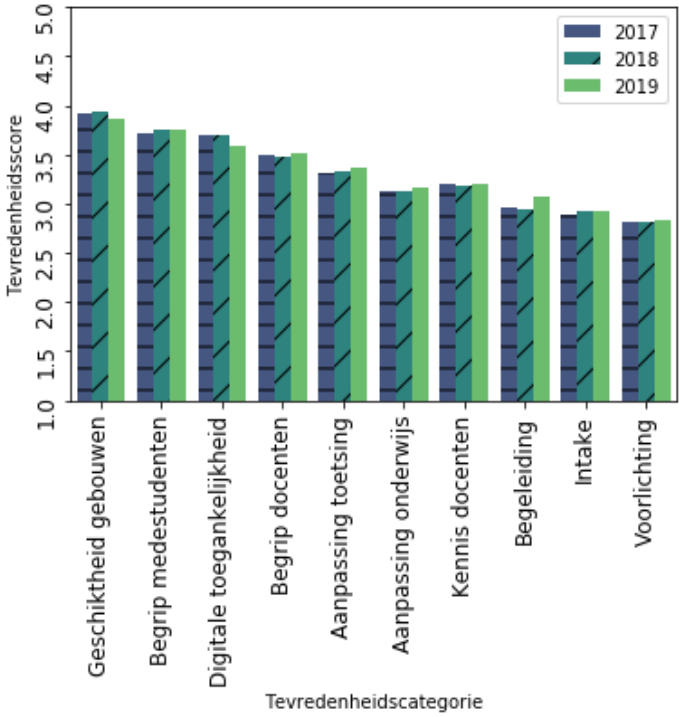

Naast de verschillen tussen de bachelor- en masterstudenten is er ook een trendanalyse van de gemiddelde tevredenheidsscores per type functiebeperking (Figuur 2.7). Hier zijn lichte opwaartse trends te zien, als het gaat om de algemene tevredenheid van studenten met ADHD, dyslexie en dyscalculie en psychische aandoeningen rondom studeren met een functiebeperking. Opvallend is dat voor studenten met fysieke aandoeningen een neerwaartse trend is te onderscheiden. Tot slot zien we dat studenten met een psychische aandoening het minst tevreden zijn en studenten met dyslexie/dyscalculie het meest tevreden.

Figuur 2.7: Gemiddelde tevredenheidsscore studenten met een functiebeperking per categorie functiebeperking voor 2017, 2018 en 2019

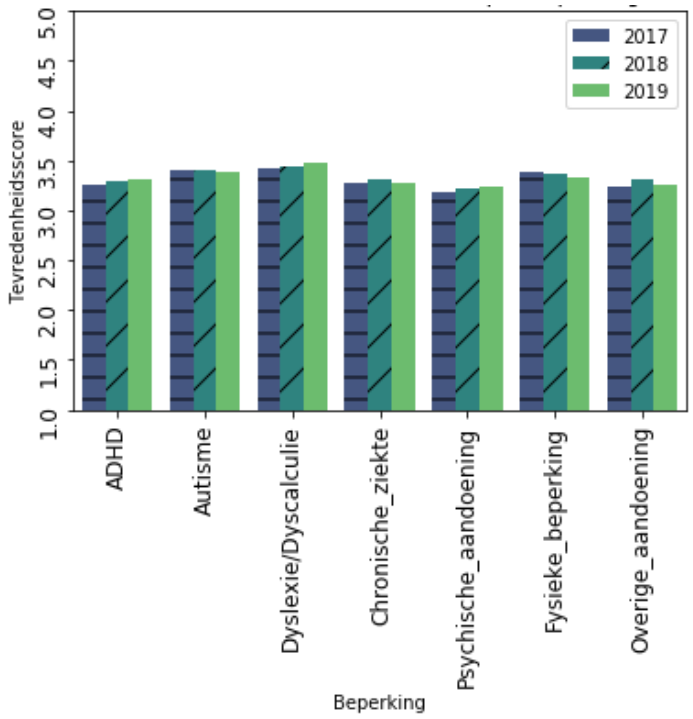

2.5 Tevredenheid per instelling

De tevredenheidsscores zijn ook uitgezet per instelling voor zowel bachelorstudenten als masterstudenten (respectievelijk figuur 2.8 en 2.9). Uiteraard verschilt het per opleiding en cohort hoeveel studenten met een functiebeperking er zijn en welke belemmering zij ervaren. Echter, universiteiten hebben een breed scala aan ondersteuning om alle typen functiebpereringen tekunne ondersteunen, daarnaast laat Figuur 1.3 geen samenhang zien tussen type functiebeperking en sector. Wegens privacyoverwegingen zijn de Theologische Universiteit van Gereformeerde Kerken, de Protestantse Theologische Universiteit en de Theologische Universiteit Apeldoorn hier niet in vertegenwoordigd, omdat zij minder dan 20 respondenten hebben.

Zowel de master- als de bachelorstudenten van de Universiteit Twente, de Technische Universiteit Eindhoven en de Open Universiteit zijn het meest tevreden.

Figuur 2.8: Gemiddelde tevredenheidsscore bachelorstudenten met een functiebeperking per instelling .

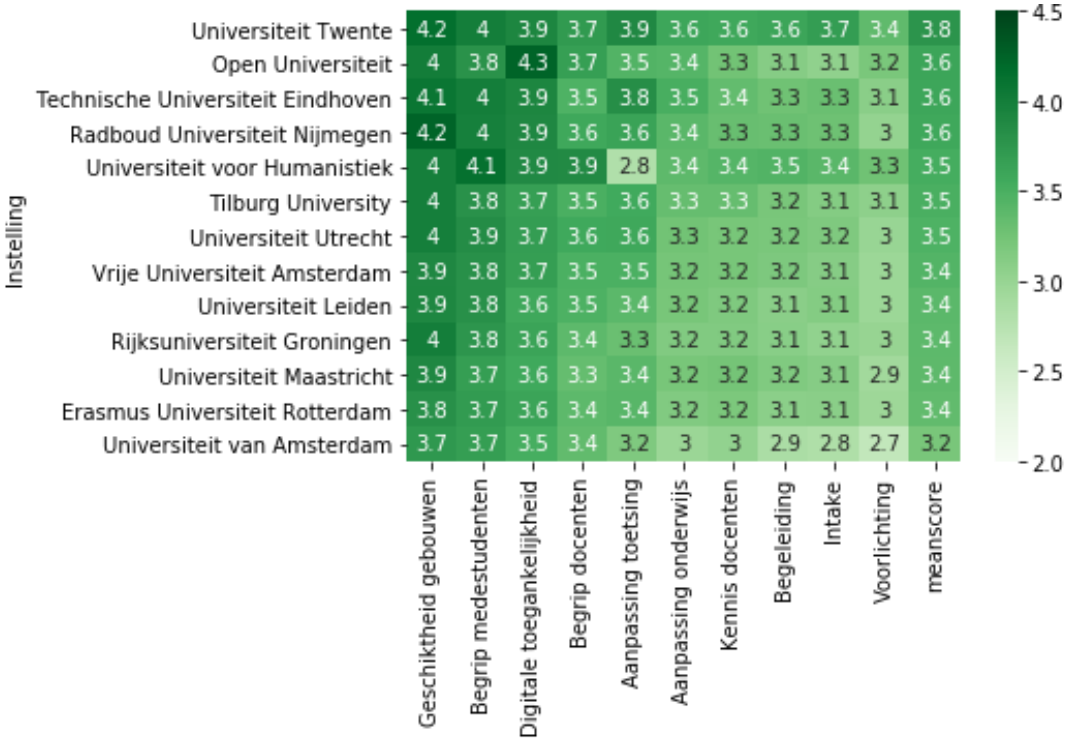

Figuur 2.9: Gemiddelde tevredenheidsscore masterstudenten met een functiebeperking per instelling

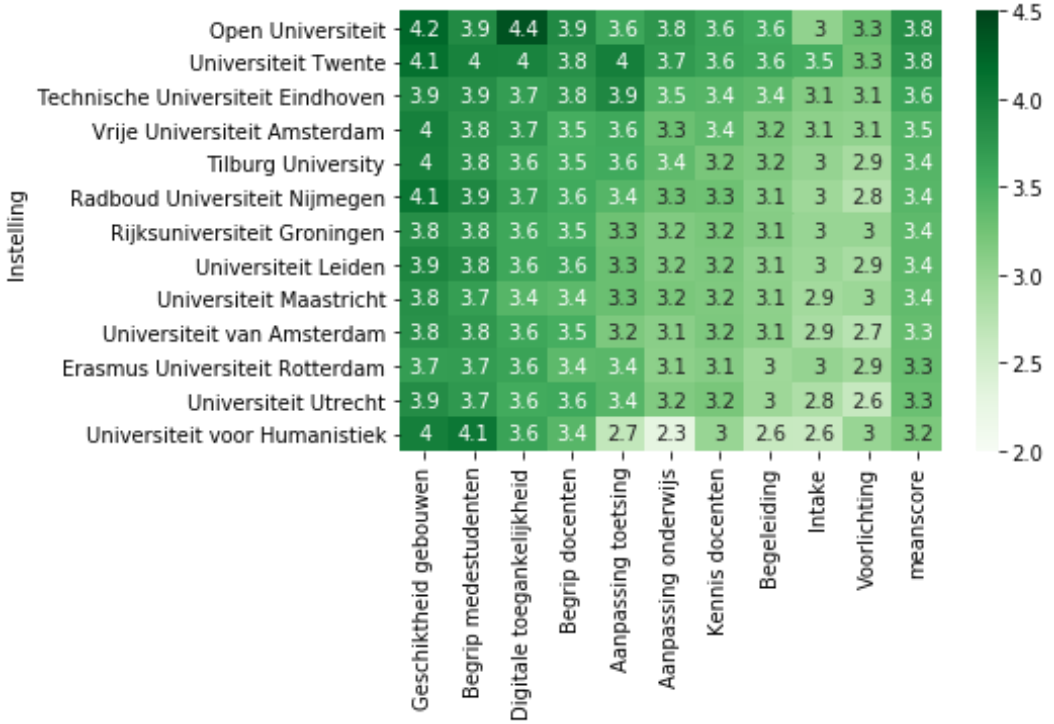

Bijlage 1

In de NSE worden studenten gevraagd om aan te geven welke functiebeperking zij hebben. Deze 30 verschillende functiebeperkingen zijn teruggebracht naar 7 categorieën voor analyse. Deze indeling is in onderstaand schema weergegeven.

Categorie	Functiebeperking zoals geformuleerd in de NSE
ADHD	• AD(H)D • Concentratieproblemen
Autisme	• Autisme of verwante stoornis (bijv. Asperger, PDD-NOS)
Dyslexie/Dyscalculie	• Dyscalculie • Dyslexie
Chronische ziekte	• Artrose, reuma of andere gewrichtsklachten • Chronisch vermoeidheidssyndroom (ME) • Chronische pijnklachten • Een vorm van kanker • Epilepsie • Ernstige darmstoornis (bijv. ziekte van Crohn, colitis) • Hart- en vaatziekte (bijv. hartaandoening, hoge bloeddruk, vernauwde vaten) • Huidaandoening (bijv. eczeem, psoriasis) • Long- en ademhalingsprobleem (bijv. cara, astma, chronische bronchitis) • Migraine / ernstige hoofdpijn • Neurologische aandoening (bijv. MS) • Spierdystrofie, spasme of andere spierziekte • Suikerziekte / diabetes • Vermoeidheid / energietekort
Psychische aandoening	• Eetstoornis (boulimie, anorexia) • Psychisch probleem / aandoening (bijv. depressie, psychose, burn-out, angststoornis, dwangneurose)
Fysieke beperking	• Auditieve beperking (doof, slechthorend) • Motorische beperking (lopen, bewegen, gebruik van armen) • Rolstoelgebonden • RSI (pijn / tintelingen in armen, nek en rug door veelvuldig computergebruik) • Stoornis aan bewegingsapparaat (bijv. hernia, verlammingsverschijnselen) • Spraak en/of taalproblemen (bijv. stotteren, afasie) • Visuele beperking (blind, slechtziend)
Overige aandoeningen	• Obesitas (BMI boven de 30) • Anders, namelijk …

Bijlage 2

In de NSE kunnen studenten met een functiebeperking op tien verschillende punten aangeven in welke mate hun opleiding het studeren met een functiebeperking faciliteert. In paragraaf 2.3 zijn de gemiddelde scores van bachelor-en master studenten te vinden op de verschillende onderdelen. Hieronder geven we ook per onderdeel de gemiddelde score per type functiebeperking om inzicht te geven in welke mate het type functiebeperking de score beïnvloedt.

1) Geschiktheid gebouwen

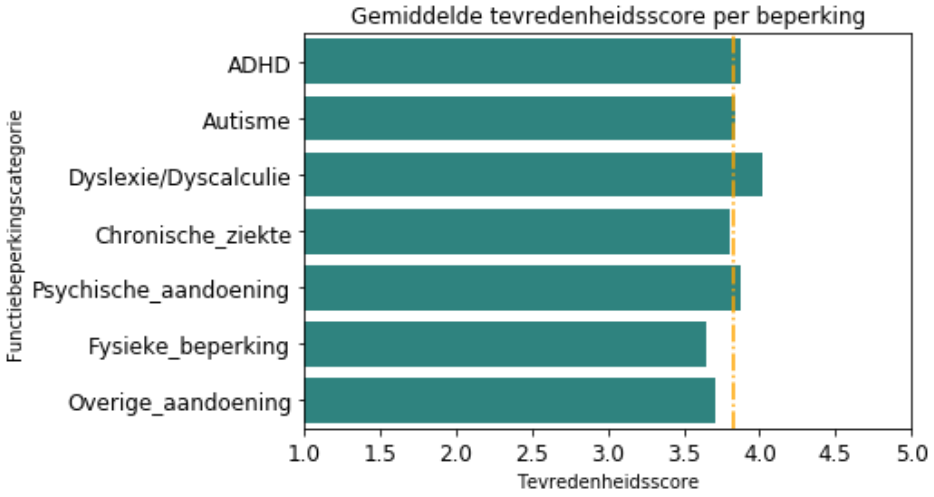

2) Begrip medestudenten

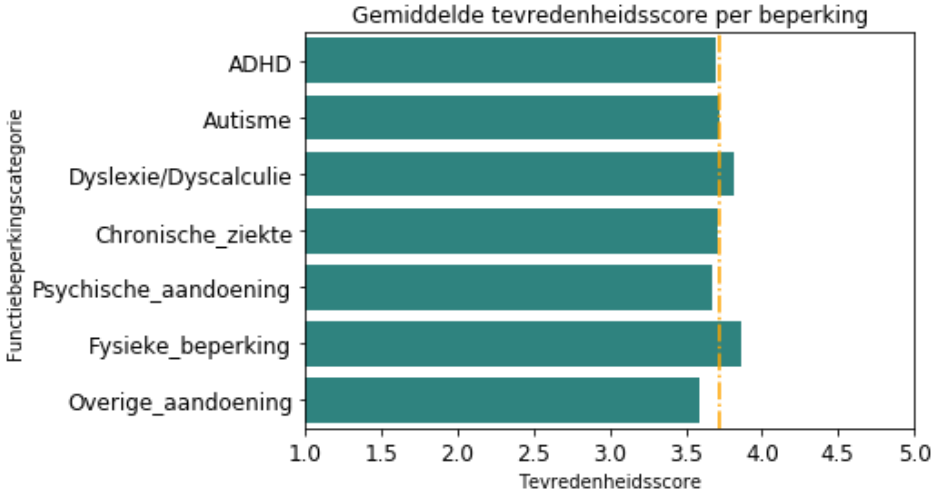

3) Digitale toegankelijkheid

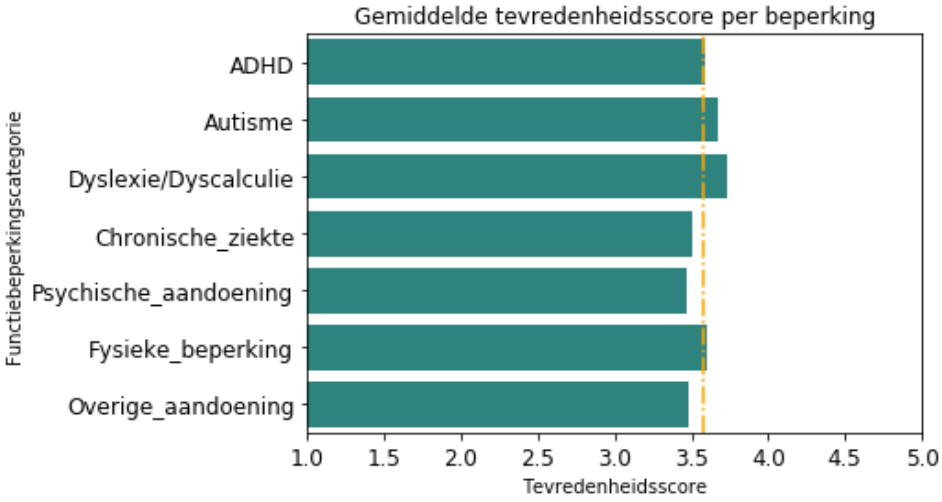

4) Begrip docenten

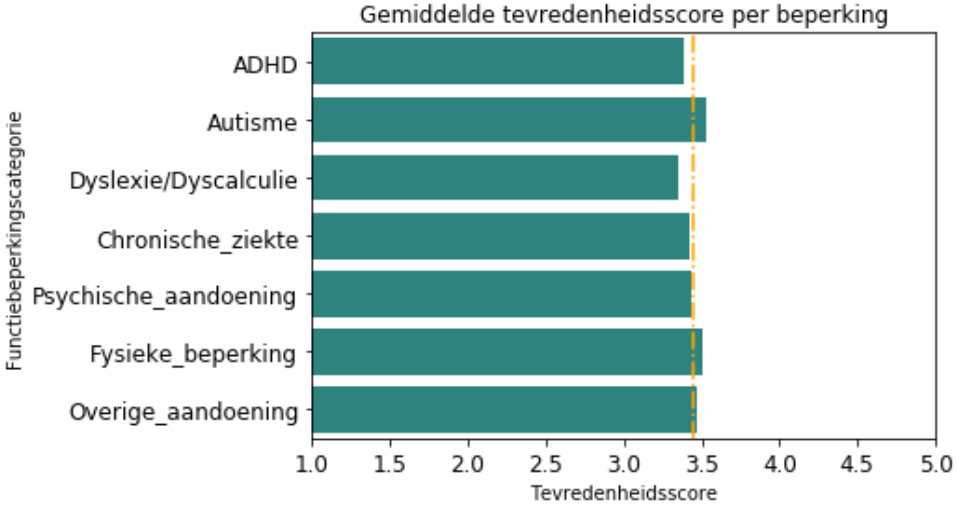

5) Aanpassing toetsing

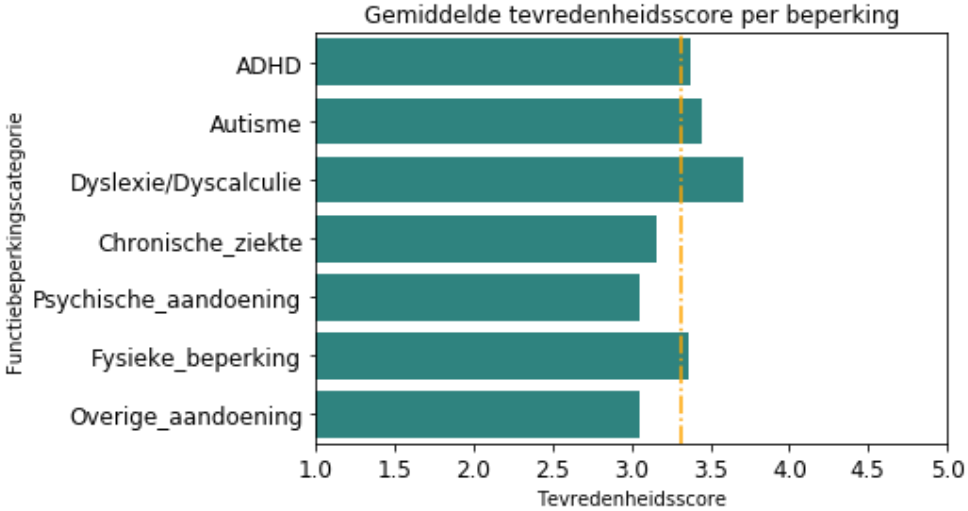

6) Aanpassing onderwijs

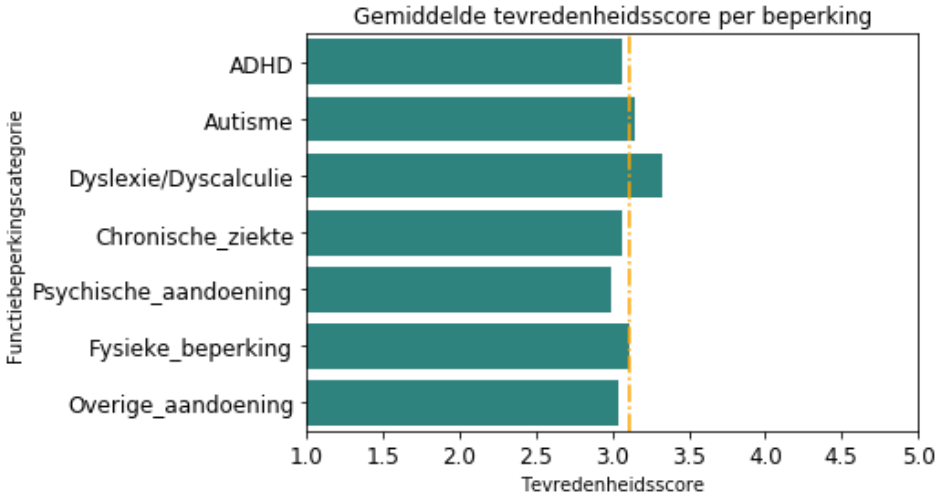

7) Kennis docenten

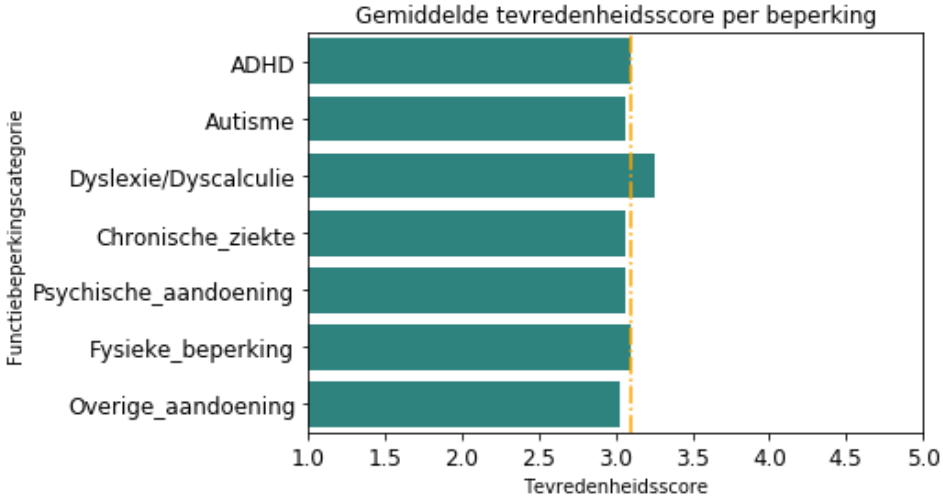

8) Begeleiding

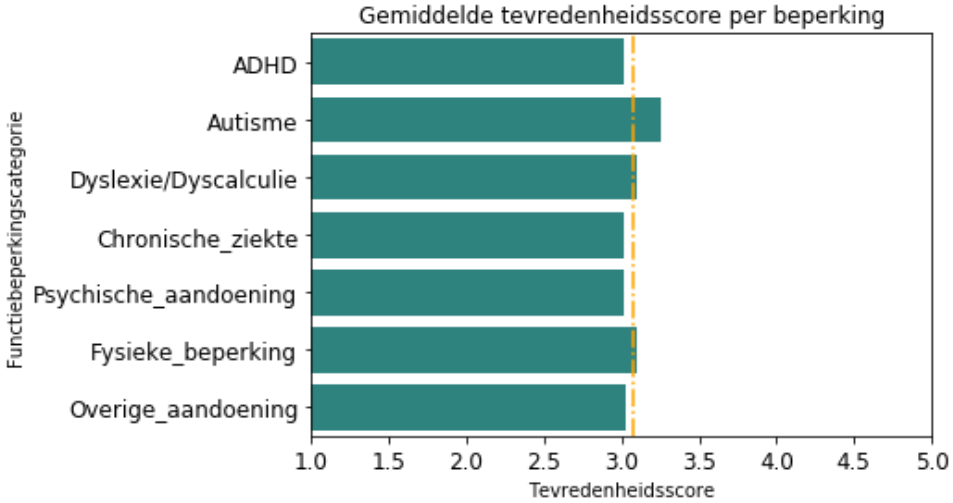

9) Intake

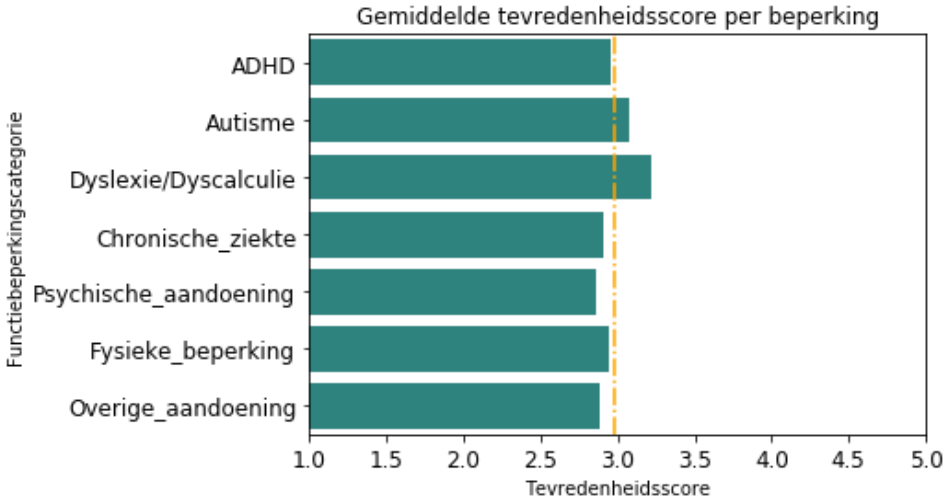
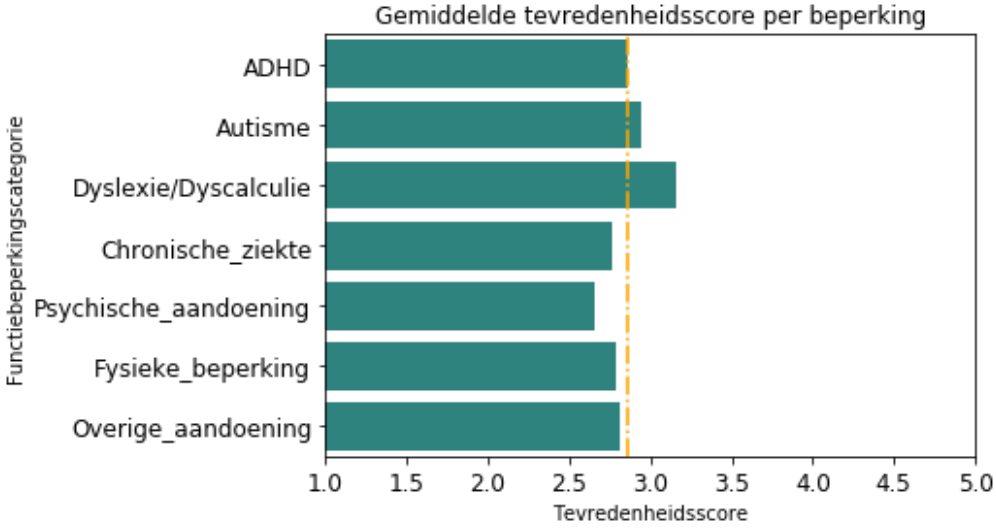
10) Voorlichting